



ŽEMAIČIŲ DAILĖS MUZIEJUS KVIETIA Į IX PASAULIO ŽEMAIČIŲ DAILĖS PARODĄ

Bonifacas VENGALIS

Šio kvietimo sulaukė ir šių metų balandžio 16d. Vilniaus mokytojų namuose vykusiame Vilniaus žemaičių kultūros draugijos (VŽKD) renginyje dalyvavę sostinės žemaičiai ir jų prieteliai. Vakara pradėjęs iš Plungės kilęs VŽKD tarybos pirmininkas dr. Bonifacas Vengalis pasidžiaugė, kad šį kartą susitikti su sostinės žemaičiais ir pristatyti artėjančią parodą atvyko pagrindiniai jos organizatoriai: Žemaičių dailės muziejaus direktorius Alvidas Bakanauskas, direktoriaus pavaduotoja dr. Jolanta Skurdauskienė, komunikacijos ir rinkodaros specialistė Eglė Tamošauskaitė, IX Pasaulio žemaičių parodos kuratorė doc. Neringa Poškutė-Jukumienė, dailėtyrininkas, buvęs pirmosios Pasaulio žemaičių dailės parodos vienas iš organizatorių dr. Viktoras Liutkus, kultūros istorikas dr. Dangiras Mačiulis, žurnalistė Monika Petrulienė, kuri šį kartą sutiko tapti ir būsimos parodos pristatymo moderatore. Beje, Monikos tėvelis – dirigentas Stanislovas Domarkas yra tikras žemaitis, kilęs iš Plungės rajono, tad, kaip ji pasakė, šį kartą jai buvo itin malonu dalyvauti tokia renginyje. Jos paprašyta papasakoti, kaip vyko kūrinų atranka, kokia tai bus paroda, ir ką išskirtinio joje bus galima pamatyti, parodos kuratorė doc. Neringa Poškutė-Jukumienė, kuri yra kilusi iš Akmenės rajono Dainorių kaimo, pasakė:

„2006 m pirmą kartą dalyvaudama Pasaulio žemaičių dailės parodoje netikėtai tapau laureate. Man tai buvo didžiulė paskata ir nuo tada pradėjau kur kas drąsiau reikštis kaip menininkė. Vėliau įdėmiai stebėdavau šias kas ketveri metai Plungėje vykstančias žemaičių dailės parodas. Į devintąją buvau pakviesta kaip parodos kuratorė. Ačiū gerbiama J. Skurdauskienei, kad pasitikėjo manimi



IX Pasaulio žemaičių dailės parodos plakatas

ir kad įkalbino. Kaip parodos kuratorė noriu jūsų paprašyti paagituoti savo pažįstamus tiek Lietuvoje, tiek ir užsienyje, ypač tuos, kurie yra iš Žemaitijos, aplankyti šią parodą. Ji bus atidaryta birželio 22 d. ir veiks iki metų pabaigos. Tai, kad žemaičiai menininkai susirenka į vieną vietą, yra labai svarbus ir sveikintinas reiškinys. Mes, šios parodos rengėjai, siekėme užtikrinti plačią dalyvių geografiją ir tai, kad jie patys būtų nurodę savo žemaitiškąją kilmę.

Esame numatę užpildyti 7 parodos erdves. Kviestinius autorius (pasaulinio garso žvaigždes iš užsienio) nutarėme įkurdinti pirmajame Plungės kunigaikščių Oginskių rūmų aukšte. Ten bus galima pamatyti Prancūzijoje gyvenančios Rūtos Jusionytės kūrybą, Toronte (Kanada) gyvenančio Audriaus Plioplio, Londone kuriančios Indrės Šerpetytės darbus. Ten pat eksponuosime ir Kęstučio Dapkaus (JAV) bei Vokietijoje gyvenančio vidurinėsios kartos dailininko Edvardo Racevičiaus kūrinius. Antrajame rūmų aukšte esančios parodų salės bus skirtos jau mirusių žymių žemaičių dailininkų kūrybai, Rimanto Dauginčio kūrybos retrospektyvai, kurioje bus eksponuojami ir muziejų deponuoti kūriniai. Šiame aukšte pamatysime ir iš archyvų ištrauktą Vilniaus dailės akademijos Telšių (absol-

ventų ir dėstytojų) darbų ekspoziciją, o taip pat atrinktus geriausius 45 autorių kūrinius. Žirgynė bus atidaryta dailininko Žilvino Kempino ekspozicija, laikrodinėje įsikurs konceptualios grafikos atstovas Evaldas Mikalauskis. Vaikščiojant po Plungės parką taip pat bus galima rasti parodai atrinktų eksponatų. Ten savo darbus eksponuos skulptoriai, tarp kurių yra Donatas Jankauskas, Mindaugas Jankauskas, Andrius Janulis, Rimantas Minkinas ir kt. Ne mažiau už kitas ekspozicijas parodos lankytojus turėtų nustebinti jaunųjų erdvė, kurioje 17 jaunųjų menininkų pristatys fotografijas, tapybos, grafikos bei animuotų vaizdų kūrinius, atspindinčius žemaitiškas etnines ištakas“.

M. Petrulienė akcentavo, kad kiekviena nauja paroda yra didžiulis iššūkis jos rengėjams, o parodų erdvių kūrimas ar jų pritaikymas darbų eksponavimui dažniausiai sukelia naujų ir nenumatytų rūpesčių pačiam muziejui. Todėl, kreipdamasi į Žemaičių dailės muziejaus direktorių A. Bakanauską, ji paprašė papasakoti, kaip muziejus jau tiek daug metų įveikia tokius išbandymus.

Atsakydamas į klausimą muziejaus direktorius pusiau žemaitiškai pasakė, kad „Mes, žemaičiai, esame užsiauginę storą skūrą, užtat ne tik ištvėriame, bet ir džiaugiamės dirbdami. Pirmiausiai noriu padėkoti Vilniaus žemaičiams, kad jie mus pasikvietė, o labiausiai esu dėkingas nuostabiai parodos rengimo komandai, kuri nuo muziejaus nuėmė didžiąją dalį darbo naštos. Mes patikėjome ja ir neabejojame, kad šių metų paroda bus sėkminga.“

Na o mūsų parodinė veikla prasidėjo 1993-aisiais metais, kai į Plungę iš JAV buvo atvežti 54 dailininko Juozo Bagdono paveikslai. Prisimenu, kad tada garsus Plungės šokių ir dainų ansamblis „Suvartukas“ šoko „Kepurinė“. Lankstėmės tada mes visi, norėdami padėkoti šiam menininkui už Plungę pasiekusius jo kūrinius. Nuo tos dienos užsikrėtėme menais ir pradėjome galvoti apie muziejų. Kitais, 1994-aisiais metais, perdažę šviesesniais dažais dalį mėlynai-žalių rūmų sienų, paremontavę įlūžusias grindis, jau rengėme antrąją Pasaulio žemaičių dailės parodą. Tų pačių metų liepos 16 d. buvęs Kultūros ministerijos sekretorius Vytautas Balčiūnas ir tuometinis Plungės savivaldybės tarybos pirmininkas Gintaras Morkis pasirašė muziejaus steigimo sutartį. Taigi, šiais metais mes švęsime muziejaus



Žemaičių dailės muziejus (Plungės kunigaikščių Oginskių dvaro centriniai rūmai). Nuotrauka iš Žemaičių dailės muziejaus fotoarchyvo

įsteigimo trisdešimtmetį. V. Balčiūnas tada pasakė, kad Žemaičių dailės muziejus yra Žemaitijos Versalis. Tas įvardijimas prigijo, ir mes nuo tos dienos užsibrėžėme tikslą atgaivinti rūmus. Iš pradžių sekėsi labai sunkiai, nes muziejaus steigėjas Kultūros ministerija paliko visus reikalus spręsti savivaldybei. Sakė: „Išsilaikykite patys kaip nors“. Deja, tada savivaldybė neturėjo pakankamai pinigų, kad galėtų tokius rūmus prikelti naujam gyvenimui. Pradėjom galvoti, kaip patiems verstis. Mūsų muziejiniškai pradėjo rašyti projektus, kad gautų lėšų iš Europos Sąjungos fondų, ir tas darbas nenuėjo perniek. 2006 m., gavę finansavimą, mes pradėjome atkūrėti visą kunigaikščių Oginskio rūmų kompleksą. Sekėsi palyginti neblogai, nes prieš tai turėjome pakankamai laiko būsimus darbus gerai apgalvoti ir suplanuoti. Buvome apsisprendę rūmus pritaikyti visuomenės reikmėms, įkurdinant juose Žemaitijos regioninį kultūros centrą. Daug žemaičių menininkų ir muzikų pritarė tokiai idėjai, todėl netrukus pasipylė gausybė parodų. Paskaičiavome, kad dabar kasmet suorganizuojame po 15 kviestinių parodų (per 30 metų jų čia įvyko daugiau negu 300), surengiame daug mokslinių ir tarptautinių konferencijų. Pamatę, kad rūmuose nebetelpa visos mūsų veiklos, pradėjome žvalgytis į dvaro sodyboje, priešais rūmus, esantį žirgyną. Šio vakaro vedėjos Monikos tėtis dirigentas S. Domarkas, atėjęs į žirgyną ir pradėjęs dainuoti, buvo maloniai nustebintas ypatinai gera patalpų akustika. Prisiartino jis tada prie manęs ir sako: „Alvidai čia reikia ką nors daryti“. Aš pasakiau tada jam: „Darom“, tai jis ir sugalvojo,

(Nukelta į 32 p.)



2024 m. balandžio 16 d. VŽKD renginyje dalyvavę sostinės žemaičiai ir jų svečiai – IX Pasaulio žemaičių dailės parodos organizatoriai (iš kairės): dr. D. Mačiulis, doc. N. Poškutė-Jukumienė, dr. V. Liutkus, dr. J. Skurdauskienė, A. Bakanauskas. M. Petrulienė. B. Vengalio nuotraukos

kad žirgyne reikėtų rengti muzikos festivalius. Pasikvietė jis tada savo brolių Juozą, jiedu pasitarė ir... festivaliai prasidėjo. Iki šiol jų jau surengta 18, o 19-asis vyks šį rudenį. Visų jų išlaidos buvo padengiamos iš projektinių ir rėmėjų lėšų ir visi festivalio koncertai iki šiol buvo nemokami.

Suremontavę didžiąją salę, patys rašėme projektus, patys dirbome finansininkais, patys tvarkėmės. Visos sukrapštytos lėšos buvo nukreipiamos į rūmų ir į dvaro atkūrimą. Šiomet, sukaupe apie 1,5 mln. eurų, numatėme įrengti rūbines, žiūrovams skirtus sanitarinius taškus, įdiegti naujų išmaniųjų technologijų (kažką panašaus, kas padaryta įgyvendinant M. K. Čiurlionio angelų projektą). Manome, kad visa tai atsiras jau 2026-aisiais metais. Na o šiomet tikimės rūmų palėpėje įrengti kino salę.

Renkame medžiagą apie meną, kultūrą, Žemaitijos istoriją, taip pat filmuotą medžiagą, kurią būtų galima rodyti plačiajai visuomenei. Esame nemažai ką nuveikę ir tvarkydami parką, atnaujindami laikrodinę. Galvojame ir apie kitų dvaro sodybos statinių įveiklinimą. Turime dvi rūmų ofcinas, kurios muziejaus reikmėms bus naudojamos ateityje.

Šių metų parodoje žiūrovai turės galimybę pamatyti Žilvino Kempino instaliaciją „Tūba“, pelniusią pripažinimą Venecijos šiuolaikinio meno bienalėje. Susitikę su Žilvinu Plungėje pasiūlėme jam pristatyti šią instaliaciją žirgyne. Autorius šiek tiek suabejojo mūsų galimybėmis, sakydamas, kad Venecijoje jo eksponuotos „Tūbos“ ilgis siekė net 26 metrus. Aš jam sakau: „Žilvinai, mūsų muziejui šiomet sukaks 30 metų, tai „Tūbos“ ilgis turėtų būti 30 metrų“.

Žilvinas pasigavo tą mintį ir pažadėjo, kad jubiliejui skirta jo „Tūba“ tikrai „pailgės“ iki 30 metrų. Dar noriu pažymėti mums labai svarbų dalyką: šiais metais Žemaičių dailės parodą pirmą kartą pripažino lietuviai – mes pirmą kartą iš Lietuvos kultūros tarybos gavome pinigų šiai parodai. Anksčiau esame teikę daug paraiškų, bet, deja, negaudavome nė cento.

Džiaugiuosi visais, kurie prisideda prie muziejaus garsinimo. Naudodamasis proga prašau jūsų būti mūsų IX Pasaulio žemaičių dailės parodos ambasadoriais Vilniuje. Esu sugalvojęs, kaip jūs tą galėtumėte padaryti. Šiais laikais Plungė yra nesunkiai pasiekama ir automobiliais, ir traukiniais. Susidarius 20–25 bendraminčių būreliui, galėtumėte nusipirkti bilietus į traukinį, kuris atvyksta į Plungę apie 12 valandą dienos. Mes jus pasitiktume, parodytume ne tik visą parodą, bet ir po Plungę pavadžiotume, pavaišintume kava, nuvežtume į Bukantę, kur sutvarkytame Žemaitės memorialiniame muziejuje pamatytumėte ne tik rašytojai Julija Beniūševičiūtei Žymantienei-Žemaitėi skirtą ekspoziciją, bet ir šiame muziejuje pristatomus unikalius kryždirbystės bei iškilaus Plungės krašto liaudies meistro Stanislovo Riaubos darbus. Bukantėje duotume paragauti mūsų muziejininkų susukto gardaus žemaitiško kastinio su karštomis bulvėmis, padarytume cibulynės [...], tad jūs grįžtumėte į Vilnių dainuodami. Geriausiai, jei susidarytų pilnas vagonas, tada ir armoniką būtų galima į kelionę pasiimti“.

Vakaro vedėja M. Petrulienė, kreipdamasi į dailėtyrininką dr. Viktorą Liutkų, paprašė jo prisiminti pirmąsias žemaičių dailės parodas ir iššūkius, su kuriais susidūrė jų organizatoriai.

Organizuojant 1989 m. Klaipėdoje vykusią pirmąją Pasaulio žemaičių dailės parodą vienas iš jos iniciatorių buvo šviesios atminties skulptorius Rimantas Daugintis, kurio atminimui skirta jo kūrinių paroda bus eksponuojama šių metų Pasaulio žemaičių dailės parodoje. Dr. V. Liutkus kalbėjo:

„Organizuojant pirmąją parodą daug prisidėjo dailininkas grafikas Algimantas Švažas ir skulptorius Rimantas Daugintis. Visi mes tada sutarėme, kad renginys turi būti svarbus ne vien tik žemaičių dailininkams, bet ir visai Lietuvai. Nedaug kas dabar beprisimena, kad 1988 m. Šiuolaikiniame meno centre Vilniuje vyko lietuvių išėivijos dailininkų paroda. Šiai parodai pasibaigus, Algis atėjo į Dailininkų sąjungą ir pareiškė, kad nėra ko laukti, reikia daryti žemaičių parodą ir ne tik vietinių, bet pasaulio žemaičių. Jo tikslas buvo kaip nors išjudinti tuos žmones, kurie dėl vienu ar kitu priežasčių buvo patekę į užsienį, bet savo šaknis tebeturėjo įleidę Žemaitijoje. Tai buvo tikrai geras sumanymas, ir tų žemaičių tada suradome ne vieną dešimtį. Aš tik paminėsiu keletą jų: Kazys Varnelis, Telesforas Valius, Alfonsas Dargis, Kęstutis Zapkus (tuomet buvęs beveik nežinomas, žinojome tik tai, kad jis garsėja Niujorko meno scenose) ir daugelis kitų. Kai sudėjome visus juos į vieną krūvą, pasirodė, kad tų išėiviu dailininkų yra ne mažiau negu mūsų vietinių žemaičių. Tuomet buvo iškilęs klausimas, kaip atskirti žemaičius nuo kitų – nuo lietuvių. Sugalvojome šiek tiek juokingą, bet paprastą kriterijų – skirstyti menininkus pagal rubežių Nevėžis–Dubysa, žodžiu, viskas, kas nuo tos ribos link jūros, buvo Žemaitija. Mums, parodą rengiantiems žemaičiams, buvo lengviau orientuotis, nes daugiau ar mažiau žinojome tuos, kurie save priskiria žemaičiams ir nevengia rokoutis žemaitiškai.

Prisimenu, kad 1989 m., rengiant pirmąją žemaičių dailės parodą Klaipėdoje, Algis Švažas sugalvojo daug įdomių dalykų. Jis mums surengė pasiplaukiojimą laivu, o juk tada mūsų jūrą dar saugojo sovietų pasieniečiai. Parūpinus leidimą, į laivą sulipo nemažas mūsų būrys. Jūra buvo audringa, ir tas pasiplaukiojimas tikrai buvo labai įspūdingas. Mums pasirodė, kad mes patys išeiname į pasaulį. O pats žodžio „Pasaulis“ įvardijimas puikiai atitiko mūsų tikslą (kur mes plaukiame).

Laikai keitėsi, atsirado naujų galimybių. Artėjant 1994-iesiems pradėjome žvalgytis į Plungę. Kai pirmą kartą atvažiavęs į Plungę apsilankiau Oginskių rūmuose, vaizdas buvo nykokas – pastato vidus išpuvęs, išgriuvęs, antrojo aukšto langai išdaužyti. Kaip suspėti ir kaip pasiruošti, kad galėtume į tą pastatą sukviesti žemaičius? Bet suspėjome. Kiek galėjo, sutvarkė patys plungiškiai, kiek galėjo ministerija prisidėjo. Prisimenu, kai aš savo giminaičiams, gyvenantiems Australijoje, parašiau laišką: „Būkite geri, atvažiukite į Plungę dalyvauti parodoje“, tai jie ir atvažiavo. Tada mes turėjome dvi nuostabias dienas. Rengiant parodą bu-



Dailėtyrininkas, Pasaulio žemaičių parodų organizatorius, kuratorius dr. Viktoras Liutkus. B. Vengalio nuotrauka

vau pasiūlęs, kad reikia duoti ir Telšiams kūriniais pasidžiaugti. Todėl nusprendėme taikomąjį meną nukelti į Telšius. Šis miestas tada turėjo dailės technikumą, kuriam reikėjo gyventi, todėl jiems labai reikėjo ir kokio nors skatinančio impulso geriau pasirodyti miesto valdžiai. Tad parodos antroji diena buvo skirta keramikai, tekstilei, papuošalams ir medaliams ir ji vyko Telšiuose. Prisimenu, kaip tada visi, draugiškai nuvažiavę į Telšius, atidarėme tą antrąją parodos dalį.

Trečią kartą aš prie parodų organizavimo prisijungiau po penkerių metų (1999-aisiais) – rengiant trečiąją parodą. Ji buvo kur kas gausesnė, todėl dalį eksponatų teko iškelti į Kretingą. Kaip tik šiandien suradau jau primirštą informaciją, kad 1999 m. Kretingos muziejuje vyko skulptoriaus Rimanto Dauginčio paroda. Jam šiomet būtų sukakę 80 metų. Bus puiki proga paminėti kolegą, pristatant jo kūrybą parodoje. Turbūt žinote Rimanto Dauginčio istoriją. 1990 metais, jis, protestuodamas prieš

(Nukelta į 34 p.)



sovietų politiką Lietuvoje, susidegino prie SSSR–Vengrijos sienos. Žmona vėliau bandė organizuoti vyro darbų parodą Vilniuje, bet niekas tada jau nebeprisiminė, kas tas Daugintis buvo. Taigi pastaraisiais metais Rimantas kaip ir buvo nustumtas į šalį. O perliukų jis tikrai yra puikių sukūręs. Buvo jis poetiškos sielos, gilios dvasinės jausenos žmogus. Reikia jį pagerbti. Jis, organizuodamas pirmąją dailės parodą, tikrai to nusipelnė. Šių metų parodai pavyko surinkti R. Dauginčio darbus iš muziejų, be to yra likę nemažai jo saugomų darbų, kuriuos paliko jo žmona. Taip kad viskas turėtų būti gerai.

Reklaminę kalbą reikėtų pabaigti reklamine užsklanda. Čia gal įsipiršome mes į jūsų vakarą, bet labai norėtume, kad tas traukinys iš Vilniaus pajudėtų. Galiu pažadėti, kad paroda tikrai bus gero lygio. Puikiai dirbo mūsų parodos kuratorės. Plungėje lauks žmonės, kurie yra pasirengę padėti kiek tik gali, visiškai naujai atrodo ir patys rūmai (gerokai nustebau, kai ten apsilankiau po 20 metų. Na o Versalį pirmą kartą gal ir ne Vytautas Balčiūnas paminėjo. Kai atvažiuavau į Plungę 1992 metais, mes keliese, atsistoję ant laiptų, žiūrėjome į rūmų viršuje esančią skulptūrinę grupę, vainiką. Vaizdas tada man pasirodė kaip Versalyje. Ir nežinau, kam tada apie tą Versalį prasitariau, bet tas įvardijimas kažkokiu būdu prigijo“.

M. Petruilienė pažymėjo, kad valstybinių institucijų atstovų rengiamos parodos dažniausiai neapsieina be išplėstinės lydinčių renginių programos. Šį kartą Plungės dailės muziejus planuoja išpūdinę palydinčiąją programą. Vienas iš tokių renginių bus mokslinė konferencija, kuri vyks dvi dienas. Jos organizatoriai – kultūros istorikas dr. Dangiras Mačiulis kartu su dailės istorike Skirmante Smilingyte-Žeimiene teigia, kad buvo sudėtinga apsispręsti, kokius pranešimus įtraukti į konferencijos programą, nes pasiūlymų buvo gauta labai daug ir įdomių.

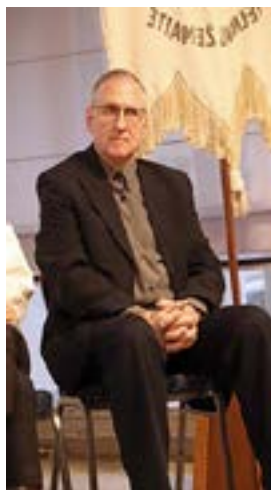
Kalbėdamas D. Mačiulis pasakė, kad kolegос nepaminėjo, jog „Anksčiau vykusios dailės parodos turėdavo savo temas, savo pavadinimus, o šiemet buvo nuspręsta pavadinimo atsisakyti. Prieš tai įvykusios parodos pavadinimas buvo „Prisimenant Žemaitiją“. Dailininkų grįžimas į Žemaitiją turėjo padėti inspiruoti kūrybą, susietą su šiuo regionu. Jau tada buvo gimęs sumanymas, kad ateityje žemaičių dailės parodas galėtų lydėti mokslinės konferencijos, kuriose būtų išryškintas regiono savitumas,

atskleidžiamos jo ypatybės, savita kultūros raida. Neturėdama savo pavadinimo šių metų paroda yra apskritai žemaičių dailės paroda, todėl nusprendėme konferenciją skirti toms asmenybėms, kurios yra susijusios su Žemaitijos regionu. Tačiau sąsają su regionu reikėtų suprasti plačiau – tai ne tik žmonės, kurie yra gimę Žemaitijoje ar praleidę joje dalį savo gyvenimo, bet taip pat ir su Žemaitija susiję literatūriniai personažai, tokie kaip pavyzdžiui Palangos Juzė. Kartu su kolegėmis S. Smilingyte-Žeimiene ir J. Skurdauskiene mes gavome daugiau nei 60 parašų dalyvauti konferencijoje. Tikrai buvo didelis iššūkis atrinkti bent pusę jų, nes visų pranešimų įtraukti į programą nebuvo įmanoma. Pranešimų įvairovė – labai didelė. Tai literatūriniai herojai ir asmenybės, kurios grąžinamos į mūsų istorinę atmintį. Širdį džiugino net patys pavadinimai. Pvz., kolega iš Varšuvos Tomasas Andžijevskis pasiūlė pranešimą „Burtininkas iš Šiluvos – dailininkas Ališkevičius“. Pranešėjas pažadėjo pakalbėti apie Adomo Mickevičiaus gerą bičiulį, bendražygį, su kuriuo likimas jį buvo suvedęs Paryžiuje.

Visus kviečiame į konferenciją, nes ji tikrai turėtų būti įdomi. Parodos kuratorėms, turbūt, yra neįmanoma girtis apie tai, ką jos yra nuveikusios, bet aš visiems sakau ir noriu jus patikinti, kad šiais metais pati geriausia ir pati įdomiausia dailės paroda Lietuvoje vyks Plungėje. Tęsiant diskusiją apie asociacijas su Versaliu, aš internete esu radęs ne vieną įrašą, teigiantį, kad Alkos muziejus Telšiuose yra pagrindinis žemaičių istorijos muziejus. Mano giliu įsitikinimu, dailės muziejus Plungėje yra tapęs pagrindiniu kultūros muziejumi Žemaitijoje, todėl jo sąsaja su Versaliu labai tinka.“

M. Petruilienė informavo, kad šių metų Pasaulio žemaičių dailės parodos pagrindinė globėja, jos motina yra humanitarinių mokslų daktarė Jolanta Skurdauskienė, nor oficialus renginio globėjas yra Kultūros ministras Simonas Kairys, kaip ir Plungės rajono savivaldybės meras Audrius Klišonis, kuris yra prisiėmęs didelę dalį parodos organizavimo rūpesčių.

J. Skurdauskienė pažymėjo, kad „yra parengta didžiulė paroda palydinčių renginių programa. Per pusmetį planuojama suorganizuoti apie pusantro šimto įvairių kultūrinių veiklų, tarp jų – ir šios parodos pristatymas Vilniuje. Turėtų įvykti visa eilė



Balandžio 16 d. VŽKD renginyje dalyvavę ir kalbėję IX Pasaulio žemaičių dailės parodos organizatoriai (iš kairės): doc. N. Poškutė-Jukumienė, dr. D. Mačiulis, dr. J. Skurdauskienė, A. Bakanauskas. B. Vengalio nuotraukos

susitikimų su dailininkais ir filmų apie menininkus kūrėjais. Pvz., jau numatytas susitikimas su filmo „Mončys – žemaitis Paryžiuje“ kūrėjais. Planuojamas ir pažintinis žygis į žymaus žemaičio dailininko Liudo Truikio tėviškę, esančią Gilaičių kaime (Platelių apylinkės). Vyks ir kelių naujų albumų pristatymai. Parodos lankytojų lauks įvairios ekskursijos ir edukaciniai užsiėmimai. Renginių programa yra pildoma, dar teks svarstyti naujai gautus pasiūlymus ir galutinai suderinti keletą išankstinių susitarimų.

Pasaulio žemaičių dailės paroda tampa labai ambicinga. Suvažiuoja garsūs menininkai iš viso pasaulio. Paroda turi savo istoriją, besitęsiančią dar nuo tarpukario, ir tie profesionalių žemaičių dailininkų susibūrimai, nešantys stiprų idėjinį užtaisą, yra vieni seniausių Lietuvoje. Todėl organizatoriams tenka priiimti daug įvairių įsipareigojimų.“

J. Skurdauskienė pasidžiaugė, kad „Pasaulio žemaičių dailės parodos jau nuo pat pradžių turėjo gana stiprius parodos globėjus, ir tai liudija šių parodų svarbą. Antrosios parodos globėjai buvo Lietuvos Respublikos ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius ir šviesios atminties žemaičių vyskupas dr. Jonas Boruta. Šiomet parodos globėju maloniai sutiko būti kultūros ministras Simonas Kairys. Be abejo, yra labai svarbus ir pačių dailininkų palaikymas, jų entuziazmas ir didelis noras dalyvauti parodoje. Bandėme šiemet pasižiūrėti, kiek per visą tą laikotarpį įvykusiose parodose dalyvavo menininkų. Vien profesionalių dailininkų (neskaitant tautodailininkų), kurie dalyvavo Pasaulio žemaičių dailės parodose, yra daugiau kaip 450. Iš viso šiose parodose buvo eksponuo-

ta daugiau kaip 2 000 darbų, iš kurių apie 1 000 padovanota Žemaičių dailės muziejui. Šiose parodose apsilankė beveik 250 tūkst. lankytojų.“

VŽKD tarybos nariui Virginijui Jociui pasiteiravus, ką muziejuje numatyta daryti su jam padovanotais dailės kūrinių, A. Bakanauskas informavo, kad šiuo metu muziejus savo fonduose turi sukaukęs apie 17 000 eksponatų. Iš jų apie 1 000 muziejui yra padovanoję parodų dalyviai, o iš viso muziejus jau turi apie 2 000 padovanotų dailės kūrinių. Jie visi yra rodomi keičiamose ekspozicijose, muziejuje rengiamose dailininkų jubiliejinėse ir kitose parodose. Yra planuojama pradėti parodas rengti ir tam pritaikytose rūmų oficinų patalpose. Fonduose saugomi meno kūriniai yra skaitmeninami, tai atsiranda galimybė juos viešinti internete, rodyti muziejuje turimuose ekranuose ir kt.

Muziejaus direktorius į VŽKD pirmininko Bonifaco Vengalio klausimą, ko galima tikėtis per parodos atidarymą, atsakė trumpai: „Patikėkite, yra sugalvota labai graži ir efektinga programa. Iš anksto nenorime atskleisti paslapčių – atvažiuosite, patys pamatysite. Tikrai bus ir ką pamatyti, ir ką išgirsti, nereikės stovėti. Parke, jei tik bus geras oras, galėsite pavėsyje sėdėdami ir kavos išgerti. Bus ir vaisės, ir ilgesnis pavakarojimas-pasibendravimas. Esame pakvietę atvažiuoti visus dailininkus, kurie dalyvaus parodoje, visų jų laukiame, su jais irgi galėsite pabendrauti.“

Tad... Birželis jau ne už kalnų. Kas į Plungę važiuos automobiliu, traukiniu, o kas ir pėstute patrauks... Visų jų šiemet čia laukia IX Pasaulio žemaičių dailės paroda ir jos organizatoriai.